

Datum: 30.08.2015

11:09

Medij: www.b92.net

Link: http://www.b92.net/zivot/vesti.php?nav_id=1032731&fs=1

Autori:

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: Zašto smo sujeverni?

3788

Uprkos obrazovanju, savremeni čovek i dalje je podložan praznoverju. Verovanje u iracionalno povećava samopouzdanje, dokazali su naučnici, a pišu Večernje novosti. DA li ste se ikada vratili unazad kad vam crna mačka pređe put? Ili ste se uplašili kad ste slomili ogledalo verujući da vam ne gine sedam godina nesreće? Kucate li u drvo "da ne čuje zlo", a čoveku koji kine govorite "nazdravlje"? Definicija kaže da je to iracionalno verovanje ili delovanje koje nije utemeljeno na znanju ili činjenicama. Pokreće ga strah od nepoznatog i upravo je u tome ključ. U haotičnom svetu u kom život može biti potpuno promenjen jednim naizgled slučajnim događajem, potrebne su nam tačke oslonca, osećaj da nešto možemo da kontrolišemo, da predupredimo ili bar predvidimo nesreću kako bismo se bolje pripremili. Ako ste bar na jedno od ovih pitanja odgovorili potvrdno, podložni ste sujeverju. Ma koliko želeli da verujemo da praznoverje pripada neobrazovanom čoveku i prošlim vremenima, ono je toliko ukorenjeno u današnjem društvu da čovek 21. veka nije ništa manje sujeveren nego njegov daleki predak. Pa tako, verovanje da crna mačka donosi nesreću potiče iz doba kad se mislilo da veštice poprimaju oblik kućnih ljubimaca, a ko je bolji za tu ulogu nego crna mačka. Ogledalo, verovalo se, ne reflektuje samo odraz čoveka, već i deliće njegove duše. Kucanje u drvo potiče od verovanja u magiju drveta jer u njemu žive dobri duhovi, dok je kijanje znak prisustva zlih aveti. Jednak je broj verovanja koja su se zadržala u narodu iako im se koren nastanka izgubio, ali se njihovo održavanje opravdava rečima "valja se" i "ne može da škodi". U knjizi "Enciklopedija praznoverja" Ričard Vebster je nabrojao zanimljive primere sujeverja u zapadnoj civilizaciji. Da izdvojimo samo neke: loša sreća je poneti cveće prilikom ukrcavanja u avion jer asocira na groblje; ne pokušavajte da privučete nečiju pažnju mašući ašovom u njegovom pravcu jer je to znak da će nesrećnik preminuti; bebine nokte ne treba seći makazama dok ne napuni godinu dana, u suprotnom, postaće lopov; ako imate bradavice, siguran način da ih se otarasite je da ih otrete o čoveka koji je otac vanbračnog deteta, ali tako da on to ne primeti. Da se praznoverje ne smanjuje sa stepenom obrazovanja potvrđuju dva primera. Prvi je fizičar Nils Bor koji je iznad vrata kabineta držao potkovicu za sreću. Drugi je Vinston Čerčil koji je uvek nosio srećni štap za šetnju kad bi morao da putuje petkom koji je smatrao nesrećnim danom. Takođe, imao je običaj da dodirne svaku crnu mačku koja bi mu prešla put, dozivajući na taj način sreću. Kao i Čerčil, mnogi ljudi razvili su svoje metode privlačenja sreće. Ovim trikovima više su skloni pripadnici profesija kod kojih je prisutan faktor rizika i neizvesnosti. Ljubičasta boja tako je proterana iz pozorišta kao zloslutna, a glumcu prilikom izlaska na scenu nikako ne treba reći "srećno", već "slomi nogu". Tajger Vuds je na finalima golf turnira uvek nosio crvenu košulju, dok je Majkl Džordan ispod dresa redovno oblačio šorc sa koledža verujući da mu donosi sreću. I on to zaista i radi, ako je verovati istraživačima sa Univerziteta u Kelnu. Naučnici su sprovedli nekoliko eksperimenata kojima su dokazali pozitivne posledice verovanja u iracionalno. U prvom, studenti koji su igrali golf sa "srećnom" lopticom pogodili su metu više puta nego njihove kolege koje su imale običnu loptu. U drugom eksperimentu, učesnici su imali zadatak da pomeranjem plastične cevi ubace 36 kuglica u odgovarajuće rupe. Grupa kojoj je na početku rečeno "držimo vam palčeve" bila je uspešnija od one kod koje je znak za početak bilo samo "kreni". Poslednji eksperiment pokazao je šta se dešava kada ljudima oduzmete amajliju: znatno su nesigurniji, manje koncentrisani i ambiciozni. I zato, kad sledeći

Datum: 30.08.2015 11:09

Medij: www.b92.net

Link: http://www.b92.net/zivot/vesti.php?nav_id=1032731&fs=1

Autori:

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: Zašto smo sujeverni?

1151

put krenete na ispit, uzmite srećnu olovku. Ne može da škodi. OBREDI PREŽIVELI I U SRBIJI SRBI nisu ni manje, ni više sujeverni od drugih naroda, uverava dr Vesna Marjanović iz Etnografskog muzeja u Beogradu. Sujeverje se razvilo tako što je narod, uplašen za egzistenciju, tumačio pojave, a određenje obredne radnje su se do danas zadržale iako im se značenje izgubilo. - U prošlosti, narod je mnogo više zavisio od prirode, ali svedoci smo situacije da čovek u 21. veku, za Svetog Andreju, u narodu poznatom kao Mečkin dan, žuri kući da zagriže klip kukuruza koji se ostavlja na prozoru, a sutradan deci kaže da je bila mečka i zagrizla. Mečka je simbolizovala žitnog demona. Ostale su nam brojne magijsko-religijske radnje o Božiću, a sujeverje je naročito prisutno u pogrebnim običajima. Tako je do danas negde ostalo zabadanje iglica u petu pokojnika da se ne bi povampirio i audio živima. Dosta običaja sačuvano je u istočnoj Srbiji i južnom Banatu, ali ima ih i u Vojvodini i zapadnim delovima naše zemlje. Takođe, nije retkost da se ista radnja u jednom kraju tumači kao dobra, a u drugom kao loša - ističe naša sagovornica. Izvor: novosti.rs